

Tam všechno vysmýčeno, vyběleno, vydrhnuto, práh i podlaha; jen lavice zůstaly ve své dekoraci zakančené, ve svých ornamentech a řezbách kudlou za kolik generací pořízených. Na černém učitelově stole červenomodrý ubrus z činovatiny s vetkanými myslivci, jeleny a stromy; na stole váza s kytkou, hlavně růže a „Pána Ježíše vlasý“.

Napětí v nás i strach. Na síni ve škole bubny, kotle z kostelního kůru na intrády. Vinca hrobařův u nich s paličkami v ruce. Již to začne. Budou dávat veřejně, přede všemi otázky, budou čísti ze „zlaté knihy“. Budeš-li tam a na kolikátém místě.

Vtom intráda na síni, bubny víří, trouby hlaholí jak na kůře o velikých svátcích. Vstupuje vikář, bělovlasý, důstojný zjevem a milý tváří, za ním farář v paruce, za ním pan páter, náš katecheta. [...] Intráda dozněla, šum se utišil, zkouška začala. Zkoušel pan páter, zkoušel učitel, pomocník; také vikář dal sem tam otázku. A když bylo leccos bystrého i naivního, veselého i hloupého pověděno, když mnoho potu za celé dopoledne setřeno, zjevila se „zlatá kniha“, ozvala se jména vyznamenaných a na síni kotle, do nichž bil Vinca hrobařů. Premianti a premiantky musili před lavice, aby dostali prémium, po knížce, po rytině. A zase šum, zase intráda, teď odcházejícímu vikáři; mačkanice u dveří a tu tam i pláč zklamaného, neuznaného žáčka, zanikající v tom hluku a ruchu.“

(Jirásek, Alois. *Z mých pamětí*. Praha: Mladá fronta, 1980.)

• • •

Od roku 1830 byla stanovena finanční odměna za vizitaci ve výši tří zlatých za jednu školu. Částka byla odváděna konzistoři ze školního fondu.⁶¹ Ze školních vizitací se pořizovaly podrobné protokoly, které se zasílaly na konzistoř. Měly zákonem danou formu a po roce 1805 se vyplňovaly na předtištěný formulář.⁶²

Vizitační protokoly byly odesílány na biskupskou a arcibiskupskou konzistoř. Konzistoře každoročně na základě zaslaných protokolů vypracovávaly podrobnou zprávu o stavu škol ve svém

Obr. 23: Pochvalný lístek z roku 1825

60) Fantová, *Správní organizace*, s. 32.

61) Šafránek, *Školy*, s. 224.

62) Fantová, *Správní organizace*, s. 32.